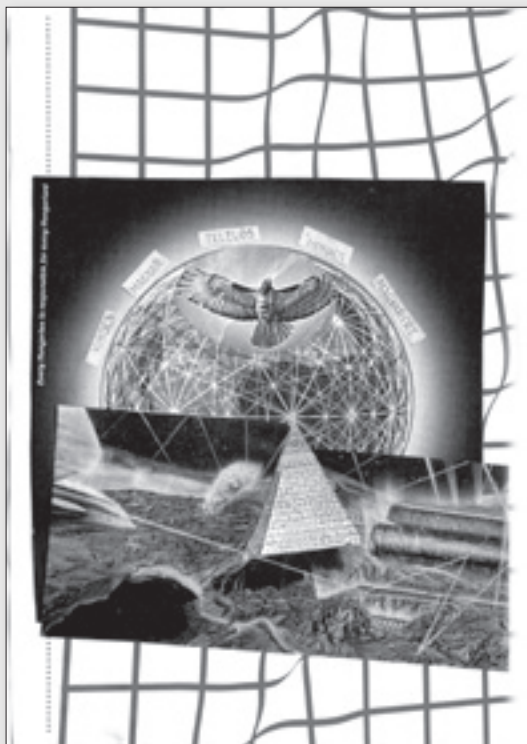

A NEMZETKÉP KÍSÉRTETIESSÉGE és a hungarofuturizmus anakronisztikus nekropolitikája

Aligha becsülhetjük túl Szabó Dezső szerepét a huszadik századi magyar nemzeteszme történetében. A maga éles, olykor kifejezetten szellemes, máskor a rossz ízlés határait súroló publicistikáiban Szabó nemcsak a Horthy-rendszer nacionalista szellemiségű kritikáit keverte az egyszerre atavisztikusnak és modernnek nevezhető, életfilozófiai ihletettségű etnocentrizmussal, hanem éppenséggel egy radikális és demokrata politikai elgondolást is megfogalmazott. Politikai tárgyú publicistikáit átjárja egy sajátosan nietzscheánus életfilozófiai szemantika. Szemben a Horthy-rendszer elavultként és kiüresedettként aposztrofált muzeális, konzervatív nacionalizmusával, Szabó az 1920-as évektől kezdődően egészen a második világháború kitöréséig egy, a magyar nép biológiai adottságaihoz és sajátosságaihoz igazodó nacionalizmust javasol. Nyelvhasználatát áthatják a biológiára való utalások. Életfilozófiai szempontból különösen érdekesítő *A holnap nacionalizmusa és a demokrácia* című 1938-as cikke. A „holnap nacionalizmusáról” írva megállapítja, hogy ez a politikai-ideológiai mozgás „olyan politikai rendszert akar, mely nemcsak népképviselőt, de sokkal inkább a nemzeti munka egyetemének mind fokozottabb, mindennapi részvétele önsorsa irányításában, a közösség életépítésében, a történelmi életben, az államszervezésben.”¹ Szabónál a „holnap nacionalizmusának” hasonlítani kell egy önszerveződő biológiai rendszerre, amely képes és hajlandó is lefektetni a maga életének jövőbeni kereteit. A magyarság nem feudális diktatúra keretén belül alakíthat ki a maga számára élhető teret: a jövőorientált, affirmatív politikának egészen a „történelmi

élet” szervezéséig kell lehatolnia.² Akár úgy is kifejezhetjük ezt a mozgást, hogy a politika Szabónál organikus metaforisztikusságra tesz szert. Nézete szerint alapvető probléma az állam és nemzet szembenállása. A reakciós, konzervatív rezsim – az „Állam” – életelenes tényező; a hivatalos Magyarország egyfajta parazitaként terül el a társadalom felett. A német tőkével és a német külpolitikai érdekekkel egyre szorosabban összefonódó állam afféle gyarmatként kizsákmányolja a voltaképpeni autentikus magyarságot, a nemzetet, mely a hivatalos, inorganikus felépítmény alatt helyezkedik el.³ Nézete szerint a magyarság elfeledve, a hatalom által megvetve tengődik mint élni akaró mozzanat, ám a jelenlegi politikai keretek nem nyújtanak elegendő mozgásteret az önszerveződése számára.

Szabónál olyan történelmi teleológiát láthatunk, amely egészen hasonlítható a huszadik századi gyarmatellenes politikai ideológusok gondolatmenetéhez: a jelenlegi felépítmények hatalmi úton meggátolják egy valóságos, organikus mozgás megvalósulását. A kolonializmus legfőbb bűne ezen modernista emancipatív diskurzusok szerint – és ehhez konzekvensen tartja magát Szabó is – az elnyomott nép „tényleges részvételének” meggátolásában rejlik.⁴ Márpedig az emancipatív teleológia értelmében szükségszerű a nép-nemzet önfelszabadításának demokratikus forradalma. Az ál-népképviselői formákkal ellentétben a Szabó által vizionált autentikus népképviselő elérheti a lehetetlent: állam és nemzet kibékítését. Ha megvalósulna a manipulációktól mentes teljes népképviselő, úgy szabadon érvényesülhetne az eddig elnyomott életösztön. Sokatmondó, ahogyan példá-

ul a monopóliumok ábrázolódnak ezen nemzeti ön-felszabadító narratívában. „Az összeállítás, a szervezkedés” – azaz a kartellek felállítása – „hatalmat biztosít” a néppel szembenálló kiváltságos csoportoknak „az egész életverseny fölött.”⁵ A Horthy-rendszer által hirdetett gazdasági liberalizmus valójában álca volna, amely elfedi az „életverseny” előre meghatározott beépített buktatóit, kiskapuit és kiváltságait, amelyek mind összeadódva a nemzetnek az állam életéből való kizárását eredményezik. A Szabó által hangsúlyozott teleologikus szemlélet alapján a neo-feudális viszonyok a történelmi haladás kerékkötői. Mint a nacionalista teoretikus fogalmaz, „a demokrácia az embertörténet, a történelmi közösségek természetes belső gravitációja.”⁶ Önmagát irányító, ugyanakkor meghatározható céllal bíró mozgásként tételeződik itt a történelem, amelynek egyik szükségszerűnek vélt állomásaként kerül számításba a nemzeti önrendelkezés. Ezen radikális demokrata nézet szerint a diktatúrának nincsen úgyszólván természeti létalapja. Minden diktatúra hívei a történelem rossz oldalán állnak, és ez meg fogja bosszulni magát a saját, életellenes politikai törekvéseik kudarcán keresztül. Mind a nemzeti szocializmus, mind az egyéb tekintélyuralmi rendszerek természetellenesek, és ennyiben sikertelennek fognak bizonyulni.⁷ Csakhogy végighúzódik Szabó diskurzusán egy, a jövővel szembeni bizakodó mögöttes szemlélet. A jövő nacionalizmusának életet kell hoznia, míg a vele szögesen ellentétes inorganikus, bürokratikus állam nem egyéb, mint halálosztó gépezet. A mesterségesen erőltetett, konstruált nemzetfoga-

lom alkalmatlan a magyar nép túlélésének biztosítására. Helyette Szabó egy organikus, immanens, materiálisan beágyazott önszerveződő nacionalizmust javasol. Vissza kell térni a nemzethez mint végső alaphoz: „a holnap nacionalizmusának minden tényét meghatározó alaplátása az, hogy a Nemzet, az Állam legerősebb, legmesszibb időre ható biztosítéka az, ha a történelmi életrendszerének megvalósítása az egyén életösztönös, belső mechanizmusának mindennapi ténye.”⁸

Szabó nem számolt azzal a lehetőséggel, hogy az ösztönök körében éppenséggel a halálosztón, a *Thanatosz* is előkelő helyet foglal el. Mi van akkor, ha az élniakarás hiányával már az egyén „életösztönös, belső mechanizmusai” is átfertőződtek? Mit tud kezdeni a „jövő nacionalizmusa”, amint konfrontálódik az önmagát destruáló és megsemmisítő nemzet megbetegedett bensőségességével? Más szóval, mi történik a nemzetfogalommal, amint beárnyékolja azt a kihálás lehetséges jövőbenisége? Elkerülhetetlennek tűnik az a következtetés, hogy a vitalista nacionalizmus akarva-akaratlanul naiv életigenlésből áll, és ezzel kizárja az élet valóságos heterogenitását. Nincsen élet halál nélkül, és szükségszerűen sekélyesnek tűnik minden olyan politikai állásfoglalás, amely képtelen mit kezdeni a végességgel.

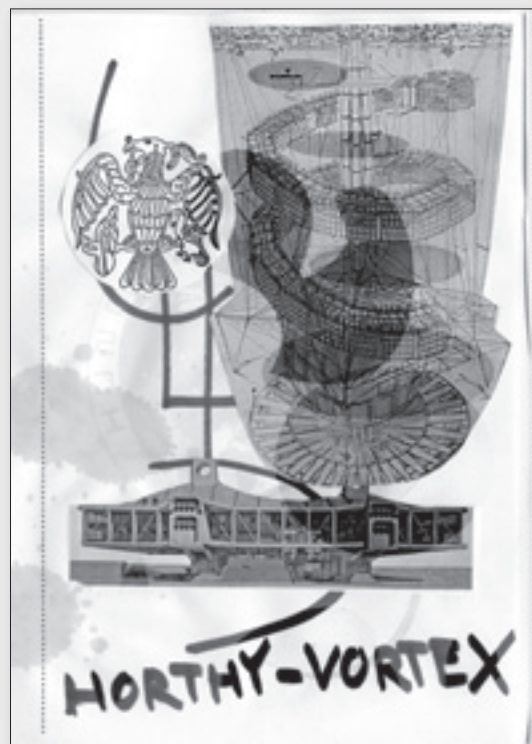
Szabó Dezső vitalista-nacionalista nemzetképével szemben egy egészen eltérő lehetőséget kínál számunkra a hungarofuturizmus (HUF). Teoretikus értelemben a HUF kiutat kínál a szinte kötelező érvényű életaffirmáló politikákból. Minden létező nemzeti koncepció, a baloldalon át a jobboldalig, az élni akarást, a nemzeti túlélést helyezte a középpontba. Ezért is érdekesek a Hungarofuturista Kiáltványnak a magyar parasztság élőhalott jellegére való utalásai. A 2.6.2. pont ekképpen fogalmaz: „Bele kell lépnünk az élőhalott termelésbe, hogy újjászülethessen a magyarság. Kenyérként és húsként esszük meg a magyar paraszt kultúrájának maradványait. A rurális zombi-kultúra kisajátításával visszaemésztjük a faj ősi energiáit.”⁹ Ironikus módon a Kiáltvány szövege önmagára tükrözi Szabó vitalista nietzscheánus nacionalizmusát. Ugyanakkor fel kell hívnunk a figyelmet egy számottevő veszélyre, amely az irónia stratégiáját választókat fenyegeti, nevezetesen, hogy beletorkollhatnak a pusztá paródiába, amely akarva-akaratlanul a nacionalizmusnak mint elmaradott reziduumnak a pusztá elutasításához vezethet. Nagyon érdekes, ahogyan a HUF-mozgalom a posztkoloniális irodalom felől közelít a magyar realitásokhoz. A posztkoloniális megközelítésmód többet jelent a gyarmati lét elutasításánál, ugyanis számot vet a gyarmati létet elutasító nacionalista álláspontok antinómiáival is. Egyfajta olyan spekulatív gondolatkísérletnek tekinthetjük a HUF-t, amely erejét nagyrészt az egyszerűen antinacionalista, „européerként” azonosítható álláspontoktól való tá-

volságából, másrészt nacionalizmus-kritikájából méríti. A HUF szerzői, Miklósvölgyi Zsolt és Nemes Z. Márió által vizionált „posztmagyar felébredés” keretén belül a magyar nemzeti fogalmiság „fajok sokaságává” hullik szét.¹⁰ A posztkoloniális perspektíva abban segít bennünket, hogy fenntarthassuk a pluralizmus igényét, miközben nem köteleződünk el sem az öngyarmatosítás, sem az egyoldalú, etnocentrikus vitalista politikák iránt.

Elemzésünk elmélyítéséhez teoretikus értelemben egy érdekes támpontot nyújthat Pheng Cheah posztkoloniális filozófus *spektrális nemzetiség* (spectral nationality) fogalma. A HUF-mozgalom önazonosítása alapján „alkonyi virággént” azonosíthatjuk nemcsak a hungarofuturista ironikus politikát, hanem épenséggel minden nemzeti identitást.¹¹ Ehhez temporális értelemben szorosan kapcsolódik az „anakrónia” igénye. A HUF ugyanis elutasít minden linearitást. A kísérletiességtől átszínezett társadalmi térben ellehetlenül mind az öngyarmatosító pozíciók által hangsúlyozott „európai jövő” és „európai fejlettség” mint teleológiai mozzanat, mind a nacionalisták által propagált „szebb jövő”. Egyáltalában minden teleologikus politika leváltását tűzi ki célul a HUF-mozgalom. Mint a kiáltvány fogalmaz, „a HUF feladata a nemzetgép megbontása, kisajátítása és újraprogramozása, mely az anakronizmusok megidézése által megy végbe”.¹² Az újraprogramozás mint anakronisztikus kisajátítás kizárja a nemzet fogalmának teljes elutasítását, ugyanakkor a nemzet feletti politikai formák igenlését is kérdésessé teszi. Átlényegíti a nemzet fogalmát kísérleties, élőhalott, ugyanakkor szaporodásra képes konstrukcióvá, rosszindulatú felbontó-gépezetté, amely még önmagát sem kíméli. Cheah *Spectral Nationality* című kötetének tárgya látszólag távol esik saját, magyar realitásainktól. Témája ugyanis a gyarmati irodalom, különös tekintettel az indonéz és a kenyai szépirodalomra. Itt és most az az érdekes, miképpen alakítható ki egy köztes politika, egy meg nem alkuvó harmadikutas koncepció mentén, amely szegyenetlenül dekonstruktivista. A kíméletlenség beolt bennünket az egyik vagy másik oldallal szembeni elfogultság vírusa ellen.

A gyarmati léttel szemben hamar megfogalmazódott az alávetettek részéről egyfajta modernizáló, teleologikus szemlélet. Ezen „dekolonizációs” nézőpont szerint „a nép egy élő szervezet epigenetikus képességeit mutatja fel. Saját belső, racionális törvények alapján fejlődik, amelyeket szembesítenek a koloniális állam nyers erőszakával, erejével és üres törvényeivel.”¹³ Az állítólagos haladással szembenáll a gyarmati állam, Brüsszelt meg kell állítanunk, ha minden igaz. A tagadás tagadása mintegy meghaladná az antitezisként beállított gyarmatosító, gonosz, sátánikus hatalmat, és megteremthet egy dekolonizált teret. Azonban már

a jó és a rossz politikai szembeállítására kapcsán is felmerül a kategóriák összezavarásának, összekuszálódásának lehetősége. A jó Magyarországgal szembenálló gonosz Brüsszel, a nép életével szembehelyezkedő elidegenedett hatalom maga is az élet produktuma, vitalis tényező. Mint Cheah fogalmaz, „a koloniális állam sátánikus. Azonban pontosan amiatt mert a modern tudás élettermelő mágiájának egy félresikerült terméke, kísérti az őslakosok felébredése.”¹⁴ Brüsszel mint kolonizáló-gépezet a nacionalista diskurzusokban, elidegenedett, életellenes negativitásként azonosítódik, olyan pólusként, amellyel szemben a magát életaffirmáló kuruc magyarnak kötelessége állást foglalnia. Míg a gyarmatosító Európa haldoklik, addig az ellenszegülő, forradalmi nemzeteknek a bennszülött demográfiai fellendülésre kéne alapozniuk.

A konzervatív diskurzusok szerint, Nyugat-Európa szociálliberalizmus által megfertőzött és meggyalázott élőhalott politikai testét terrorista robbantások szakítják szét. Mindeközben a magyar politikai test újra burjánozhat egy jövőbeni, meg nem érkezett engodén demográfiai robbanás következtében. Két robbanékony vízió feszül egymásnak, amelyek – látszólagos szembenállásuk ellenére – egy teljesen tagadáson alapuló szintézisben, egy hiper-robbanásban egybenőhetnek. A HUF tekinthető prófétikus diskurzusnak, amely mintegy megágyaz a két robbanás találkozásának, és perverz xenobiológiai összeállításának. A bürokratikus föderatív struktúrákkal és a központosított 19. századi nemzetállam modernista elképzelésével szemben

a HUF szökésvonalat kínál minden homogenitás előtt: „éljen a nekro-architektúrák anarchiája!”¹⁵

A gyarmatellenes nacionalista megkülönbözteti a jó kísértetet, a szabadság kísértetét a „rossz” kísértettől, a kizsákmányoló globális hatalmi viszonyoktól, amelyek a „kis népet” elnyomni igyekeznek. Kölcsönösen kísérti egymást a spektrális háttérhatalom, és a nem kevésbé spektrális „kuruc” mentalitás. A hagyományos gyarmatellenes politikákban a jó kísértet, az elnyomott, ám a felvilágosodás elveit követve öntudatra ébredő nép mintegy kiűzi és leveti magáról az elnyomó hatalom rossz kísértetét. Ám egyetlen szelleműzés sem lehet teljes, az élet sohasem képes egészen kivetni magából a halált. Cheah szerint a démonűzés ezen gesztusa „nem számolja fel a halált, csupán szublimálja”.¹⁶ Bárhogy is tagadja saját immanens materiális körülményeit, a nemzeti konzervativizmus rezsimje képtelen mit kezdeni a kihalás fenyegető körülményével, a nekro-struktúrák kísérteties tobzódásával. Viszont Európa sem képes mit kezdeni saját gyarmati múltjának katasztrófális, dezintegráló következményeivel sem. A negativitás és a halál árnyékként kísérti a nemzet államot, valamint a gyarmati centrumot egyaránt. A felszabadulás nem oldja fel tézis és antitézis dialektikáját, ugyanis a születőfélben lévő új népek már eleve átfertőzöttek a megszálltság negativitása

által. Eleve kompromittált a nacionalista diskurzus, a nemzeti szellemről szóló alapító-mítosz, hiszen a nacionalizmus kizárólag modern regisztereken keresztül képes önmagát legitimálni.¹⁷ Cheah a korai 20. száza-

di indonéz nacionalista mozgalmakról írva megállapítja, hogy a bennszülöttek önszerveződése is európai, modern technomediális eszközökön, elsősorban napilapokon keresztül zajlott. Nem tiszta felület a médium, egyáltalán nem semleges, hiszen át van itatódva a modernitás hatalmi logikájával. Arról a dilemmáról van itt szó, hogy az elnyomottak láthatóvá tétele nem hogy a szabadság ügyét szolgálná, hanem éppenséggel a foucault-i értelemben vett ellenőrzést (surveillance) is szolgálja. A modernitás azt ígéri a gyarmatosítottak számára, hogy a nyilvánosság átláthatósága egy jobb, demokratikusabb, civilizáltabb társadalmi jövőt garantálhat. Szüntelenül hallhatjuk civil szervezetek részéről az átláthatóság fontosságáról szóló mantrákat. Csakhogy, mint Cheah figyelmeztet, „a kritikus nyilvánosság által lehetővé tett átláthatóság az üvegház teljes ellenőrzésébe is átcsaphat”.¹⁸ Azáltal, hogy írástudókká, úgynevezett értelmiségiekké válunk, nemcsak a szabadságnak ágyazhatunk meg, mivel a nyilvánosságba való részvétel a teljes leolvashatóságot és átkódolhatóságot is magával vonja. Átlátszókká válunk, az interioritásunkat feltáró kísértetekké lényegülünk át a modernitás különböző élőhalott technikáin keresztül. A HUF-mozgalom felismeri ezen veszélyt, és a kódok összezavarásának parodisztikus stratégiájával válaszol: „a HUF követi, zaklatja, és megszállja a nemzetgépet, majd ráakaszkodik, hogy addig irritálja az ideológiai kódot, míg végbe nem megy a túlazonosulás.”¹⁹ Szemben a vitalizmussal, a nemzeti életenergiákat középpontba állító politikákkal, a HUF a negativitás irányába tereli a nemzetgépet, egészen a végső beomlásig, ahol antivitalista, zombifikálódott energiák törhetnek föl a bezúzódot struktúrákból. Szökésvonalat nyit meg az erőt felszabadító írás számára. Legyőzve a kódok vámpirizmusát, a HUF által mozgásba hozott írás a maga parazitizmusát juttatja érvényre, és fecskendezi be a felbomló politikai testbe. Olyan szellemírásról beszélhetünk, ahol az író nemcsak egy másik személy nevében alkot, hanem egyenesen a saját nyelvén belül maradván, mégis idegenként, kisebbségként alkot egy kihálófélben lévő kísértetszerű közösség számára és nevében. Úgy kisebbségi, hogy a teljes entrópia jövőbeni többségének hangját juttatja érvényre, hibridizálja azt a nacionalista vitalizmus parodisztikus, nekrotikus kifordításával. A nemzet jövőbeni hulláját gyalazza meg ez a perverz szellemíró, aki a halott nemzet kísértetének nevében belefolytatja a negativitást a 19. századi modernitás tetemébe. 1848-at el kell temetnünk egy kollektív világosi fegyverletével keretén belül. A 48-as eszmék végső soron beletorkollnak a Világos helynév által jelölt sötét felvilágosodásba. Szemben a felvilágosító íróval, akinek célja valamilyen összemzeti Bildung, a sötét felvilágosodás által informált degenerált szerző az „anti-Bildungot” valósítja meg. A Cheah által elemzett indonéz regény főszereplője,

Jacques Pangemanann, egy öngyűlölő, francia kulturális mintákat követni igyekvő hivatalnok, aki a holland hatóságokat szolgálja. Ám a két kultúrkör egymásnak feszülő ellentéte Pangemanann degenerációjában ölt testet. Megismerés és felvilágosodás helyett a férfi belecsúszik az alkoholizmusba és az örületbe. Pangemanann számunkra megmutatja a degenerált művelődés lehetőségét: „a halál munkája a degeneráció és félrekultiválódás folyamata, egy olyan anti-Bildung amely megöli a jövőbeni élet lehetőségét.”²⁰ A sötét felvilágosodás az európai kulturális mintákat kiforgatja, és belecsúsztatja egy félresikló művelődésbe, amely már alig különböztethető meg a szintizta műveletlenségtől. Az alkoholista hivatalnok képe az önnönmaga életképtelenségébe belepusztuló, reprodukcióra, sőt hiteles reprezentációkra sem képes európai modernitás jövőtlenségének emblémája. Az alkoholizmus és a degenerált, delíriummal átfertőzött szellemírás olyan mozgás, amely „keresztülfolytja a vágyat az összes elrendeződésen, súrolja a szegmenseket, anélkül, hogy leragadna, mindig egyre messzebb viszi a deterritorializáló erő ártatlanságát, mely maga a kiút (a skiz-törvény).”²¹ Az anti-Bildung következtében a nemzettest alkotóelemei zombifikálódnak, gondolat nélküli átlátszatlan automatákká lényegülnek át. Az átalakulás nem mindig hoz szükségképpen fejlettebb, előnyösebb vagy hasznosabb állapotot, sőt a változás éppenséggel egy politikai projekt kudarcát is jelölheti. Démonikus mechanikussága okán az anti-Bildungot végző degenerált, deterritorializált szellemíró leépíti az önreflexivitás európai normáit, és önmagában is felszámolja a reflexivitás képességét.²² A sötét felvilágosodás mint momentum azzal szembesít bennünket, hogy a felvilágosult modern ész összeegyeztethetetlen az étellel. Szóba sem kerülhet az ész domesztikálása, a tudásnak az önnönmaga hasonmásaként, dublőreként funkcionáló zombifikálódott étellel való kibékülése. Képtelenség bármilyen alkímiai művelettel a modern európai értelmet átváltani élő húrra: „azon körülményként, amely megengedi az államnak a kialakulófélben lévő nép-nemzet megkísértését, a modern ész kísértetiessége egy olyan maradvány, amely nem konvertálható élő húrra.”²³ Hasonlóképpen, a HUF egy átválthatatlan pénznemet jelöl, olyan fizetőeszközt, amelynek nincsen úgyszólván helye a világ devizanemei között. A magyar forintnak az összeurópai fizetőeszközre, az euróra történő leváltásának közgazdaságtanának, racionálisnak és felvilágosultnak tűnő igénye mögött is felfedezhetjük a nihilizmus potencialitását. Akkor válhat magyar fizetőeszközzé az Euró, amikor már felbomlott és megsemmisült az euró zónája. A HUF-ot felváltó EUR egy kísérteties eurófuturizmus zombifikálódott pénzneme, amelyet a Hungarofuturista mozgalom szellemírói táplálnak bele egy entropikus kommunikációs kör-

be. Ha követjük a kísérteties nemzetfogalom által kijelölt utat, megállapíthatjuk a racionalitásnak az étellel való kibékíthetetlenségét mint ontológiai adottságot. Ám tovább bonyolítja ügyünket, hogy az átválthatatlanság, leválthatatlanság körülménye egyáltalában nem zárja ki az átjárhatóságot. Sőt, a kölcsönös kísér-

tés már eleve feltételezi az átmenetiségnek egy olyan zónáját, amelyben végzetes tranzakciók, sőt népeségcserek mehetnek végbe. Xenobiológiai szempontból a demográfiai válság – mint krízisjelenség – felveti a „posztmagyar honfoglalás” rémképének kifordíthatóságát.²⁴ A magyarság eltűnését és demográfiai összeomlását követő elnéptelenedő terület szellemíróként való belakása egy lehetetlen csere, amely az eltűnésben oldja fel a kísértetek átlátszóságát.

Nem feledhetjük mindezzel együtt, hogy az eltűnés sohasem teljes. A kihalt magyarság helyét kísértetek sokasága veszi át, amelyek egy inorganikus, posztmagyar tudatossággal fertőződtek át. Mint Nemes Z. Márió fogalmaz a *Hungarofuturista kísértetképzés* című tanulmányában, „a hangarofuturizmus fantomszerű látogatása az organikus »kificamításához« vezet, mert a szerveset, szuverént és lineárisat »rosszul rögzített« protézisként leplezi le.”²⁵ A HUF stratégia olyan dekonstrukció, amely nem felbomlasztani igyekszik a konformista nemzetgép struktúráit, hanem a túlazonosuláson keresztül meghív, megidéz irritáló hatású anakronizmusokat. Voltaképpen olyan politizálásnak nevezhető, amely a következő felismerésből fakad: „a kísértet, akár a partizán mindig »kint« van (az éjszakában, az erdőben,

az udvaron stb.), de ez a távollét folyamatosan beszűrődik, kopogtat, hírt ad magáról, vagyis fáradhatatlanul jelen van mindabban, amit bensőségességnek képzelünk.”²⁶ Olyan szellemidézés a HUF politika, amely számításba veszi az anakronizmuson alapuló szellemidézés pszichopolitikai hatékonyságát. Szemben az leegyszerűsítő vitalista nacionalizmussal, nem problémamentes, eleve adott, organicitásként képzei el a nemzet testét, sokkal inkább ambivalens, okkult materialitások által átítatott élőhalott jelenlétnélküliségként. Saját, szubverzív időt fecskendez a nemzet fogalmának kiszáradt csonkjába és az arról szóló narratívákba. Erőteljesen préseli bele az anakronia, az élőhalottság halálos ajándékát a mumifikálódott, ám reanimálásra képes nemzetfogalomba. Mindez együtt jár egyfajta

temporális deszinkronizációval, amely megbontja a lineáris időperspektívát, és egy „szétzilált, önazonosságától megfosztott jelenlétet” állít elő.²⁷ Ezen a ponton találkozunk a csődöt mondott dekolonizáció a modernizáció csődjével, és a kétfajta teleológia összeomlása egymásba olvaszt organikus és inorganikus darabokat. Ráébredt bennünket arra, hogy eleve lehetetlen volt minden tiszta különbségtétel a romlatlan élet és a romlott inorganikusság között. Az elnyomó intenzitások belefutnak és keresztülfolynak elnyomott lágyságokon, a gyarmat ideje kísérti a posztkoloniális állapotokat. Egymást másolják a felszabadulás és az elnyomás kísértetei, egymás dublóreiként játsszák el a történelem végének egymást ismétlő, örökké visszatérő felvonásait. ■ ■ ■

IRODALOM

- CHEAH, Pheng (2003) *Spectral Nationality. Passages of Freedom from Kant to Postcolonial Literatures of Liberation* (New York: Columbia University Press)
- DELEUZE, Gilles és GUATTARI, Felix (2009 [1975]) *Kafka. A kisebbségi irodalomért* (ford. KARÁCSONYI Judit, Budapest: Qadmon Kiadó)
- MIKLÓSVÖLGYI Zsolt és NEMES Z. Mária (2018) *Hungarofuturista Kiáltvány* link: <http://www.litera.hu/hirek/hungarofuturista-kialtvany>
- NEMES Z. Mária (2018) "Hungarofuturista kísértetképzés". In: NEMES Z. Mária (szerk.) *A jelen időzítése. Művészet és időtapasztalat*, 90-99.
- SZABÓ Dezső (2007) *Tanulmányok, esszék* (Budapest: Kortárs)

JEGYZETEK

- 1 Szabó Dezső (2007) *Tanulmányok, esszék* (Budapest: Kortárs), 428.
- 2 Szabó 2007: 429.
- 3 Szabó 2007: 430.
- 4 Uo.
- 5 Szabó 2007: 424.
- 6 Szabó 2007: 425.
- 7 Szabó 2007: 420.
- 8 Szabó 2007: 427.
- 9 Miklósvölgyi Zsolt és Nemes Z. Mária (2018) *Hungarofuturista Kiáltvány* 2.6.2. [továbbiakban HUF Kiáltvány] link: <http://www.litera.hu/hirek/hungarofuturista-kialtvany>
- 10 HUF Kiáltvány 2.1.
- 11 HUF Kiáltvány 2.7.
- 12 HUF Kiáltvány 3.3.
- 13 Cheah, Pheng (2003) *Spectral Nationality. Passages of Freedom from Kant to Postcolonial Literatures of Liberation* (New York: Columbia University Press), 309.
- 14 Cheah 2003: 312.
- 15 HUF Kiáltvány 1.2.2.
- 16 Cheah 2003: 330.
- 17 Cheah 2003: 330-331.
- 18 Cheah 2003: 331.
- 19 HUF Kiáltvány 3.5.
- 20 Cheah 2003: 305.
- 21 Deleuze, Gilles és Guattari, Felix (2009 [1975]) *Kafka. A kisebbségi irodalomért* (ford. Karácsonyi Judit, Budapest: Qadmon Kiadó), 121.
- 22 Cheah 2003: 311.
- 23 Cheah 2003: 332.
- 24 HUF Kiáltvány 3.7.
- 25 Nemes Z. Mária (2018) "Hungarofuturista kísértetképzés", 93. In: Nemes Z. Mária (szerk.) *A jelen időzítése. Művészet és időtapasztalat*, 90-99.
- 26 Nemes 2018: 94.
- 27 Nemes 2018: 97.

Horváth Márk: Budapesten élő filozófus és kutató, az Absentology társalapítója. Kutatási területe a posztmodernitás, a poszthumanizmus, a spekulatív realizmus, a virtualitás és digitalizáció, pesszimizmus és nihilizmus a filozófiában, felbomlás és végesség, sötét ökológia, illetve Bataille és Baudrillard filozófiája. Számos nemzetközi és hazai konferencián adott elő és folyóiratokban publikált. 2016 márciusában jelent meg az első könyve *The Isle Of Lazaretto* (Lovász Ádámmal közösen). Nyáron jelent meg a *Látomások a lefejezésről* című műve Lovász Ádámmal, amely magyarul elsőként mutatja be Georges Bataille filozófiai gondolkodását. 2017 végén jelent meg a halál és a digitalitás kapcsolatát feltáró *A halál nekromediális szimulációja* című könyve. Jelenleg a spekulatív realizmust bemutató kötetten dolgozik.

Lovász Ádám: filozófus, jelenleg az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Filozófiatudományi Doktori Iskolájának doktorandusza. Legutóbbi munkája a Gondolat Kiadó gondozásában megjelent *Az érzet deterritorializációja* (2018) című filozófiai monográfia, amely az észlelésnek egy ökológiai elméletét dolgozza ki. Kutatói és alkotói elfoglaltságai mellett a *Philosophical Views/Filozofski Pogledi* című nemzetközileg jegyzett folyóirat társszerkesztője.